

מורים יקרים, היחידה שלפניכם מבוססת על עקרונות הלמידה המשמעותית בדרך = של עבודת חקר שיתופית.

למידה שיתופית מזמנת שיח, הכלה, כבוד הדדי, הנאה והעמקה. היחידה נבנתה באופן בו כל אחד מחברי הקבוצה חייב להיות שותף פעיל ולומד.

המלצות:

- להשקיע בשיעור ראשון בכללי למידה שיתופית.
 - להיות פתוחים לקבל דעות של אחרים.
 - לחלק תפקידים בין חברי הקבוצה לפי רצונות וכישורים.
 - להעיר לחברים באופן מנומס . אין להעליב חבר/ה.
 - לא לכפות על אחרים דעה . לנסות לשכנע ולהביא נימוקים תומכים.
 - לתת זמן לכל חבר להביע את דעתו ולהקשיב לדבריו.
 - לתרום לתוצר הקבוצתי.
 - למנות חבר/ה שאחראי על העריכה הסופית של התוצר.
 - בכל קבוצה יהיו ארבעה תלמידים ובכל משימה יתחלף המנחה.
 - בתי ספר מתוקשבים יכולים להעביר את המשימה למודל.
 - תפקיד המורה אינו להעביר את הידע לתלמידים אלא להדריך אותם להבניית הידע באופן עצמאי
- מלבד התכנים מתחום הלשון התלמידים למדו מיזוג טקסטים ועקרונות השכנוע והטיעון..
- אפשר לשנות את דרכי ההוראה בהתאם לרמת התלמיד

האם המורה מציג (+) אינו מציג (-) לתלמיד את:				דרך ההוראה
מסקנות	נתונים	תכנון דרך הפתרון	הבעיה	
+	+	+	+	רמת חקר 0
-	+	+	+	רמת חקר 1
-	-	+	+	רמת חקר 2
-	-	-	+	רמת חקר 3
-	-	-	-	רמת חקר 4

שיעור 1	משימה 1: כללי למידה שיתופית
2 שיעורים	משימה 2: מדוע חשוב ללמוד את השפה התקנית?
3 שיעורים	משימה 3: חקר לקראת התוצר
2 שיעורים ועבודה בבית	משימה 4: הכנת התוצר והצגתו

היחידה נבנתה על פי עקרון הבניית הידע (הגישה הקונסטרוקטיביסטית), עיקרון המדגיש את חלקו של התלמיד בתהליך הלמידה ומעודדת למידה אקטיבית. הלמידה מתבצעת תוך כדי תהליך של עשייה, בדרך של הבניית הידע ואחריותו של הלומד על הידע.

בטוחה שתיהנו ותגיעו לתוצרים מקוריים ומעניינים, בצלחה רבה, מירב.

משימה מספר 1: שם המנחה:

אנו יוצאים לדרך של עבודה משותפת ולכן כדאי שנקבע כללים לעבודה משותפת, כל אחד מחברי הקבוצה יאמר כלל אחד ונציג הקבוצה יכתוב את הכללים, לאחר הסבב הראשון תוכלו להוסיף כללים נוספים.

כללים לעבודה משותפת:

דונו בינכם: מדוע חשוב להעלות רעיונות ביחד? מדוע חשוב לבחון את

הרעיונות שכולם מעלים?

כללים נוספים מהמורה:

אין להתקדם בתוצר ללא אישור של המורה לסיום שלב, בבקשה לחכות

בסבלנות כשהמורה נמצאת בקבוצה אחרת, עליכם לתייק את דפי המשימות

בתיק עבודות קבוצתי שימו לב למחון

מחווון להערכה עצמית והערכת העשייה הקבוצתית

שמי: _____ שם הקבוצה: _____

שימו לב : א = 100 - 85 = 15 ב = 85 - 70 = 15 ג = 70 - 55 = 15 ד = 55 - 0 = 55

ציון קבוצתי				ציון אישי				מפגש ראשון : כללים לעבודה שיתופית
דנו בקבוצה על חשיבות השיתופיות וכללי העבודה בקבוצה.				לקחתי חלק פעיל ביצירת כללי עבודה בקבוצה				
ד	ג	ב	א	ד	ג	ב	א	
ציון קבוצתי				ציון אישי				מפגש שני: מדוע חשוב ללמוד את השפה העברית?
הקבוצה ניסחה מסקנה בעקבות הדיון.				למדתי את יחידת התוכן שקיבלתי ושיתפתי את חברי				
ד	ג	ב	א	ד	ג	ב	א	
ציון קבוצתי				ציון אישי				מפגש שלישי: תהליך החקר
כתבנו השערות לשאלות שניסחנו. חילקנו בין חברי הקבוצה את המאמרים				קראתי את מקור המידע שקיבלתי, עניתי על כל השאלות, שיתפתי את הקבוצה ברעיונות לתוצר				
ד	ג	ב	א	ד	ג	ב	א	
ציון לתוצר		ציון קבוצתי		ציון אישי		מפגש רביעי: הכנת התוצר		
התוצר מנוסח בצורה ברורה ומשלב בתוכו את כל המידע שלמדתם.		העברנו את התוצר בשיתוף פעולה בפני אוכלוסיית היעד		לקחתי חלק פעיל בגיבוש רעיון לתוצר והכנתו				
ד	ג	ב	א	ד	ג	ב	א	

משימה מספר 2:מנחה:

שלב א: לפניכם ארבעה מקורות מידע (בנספחים):

סרטון של ירון לונדון (3:28 דקות) לונדון מדבר עם הילדים ועם בני נוער על השפה..

המאמר "טרחני הדקדוק" של חיים לוינסון

השיר על חטא שחטאנו של רוביק רוזנטל

ציטוט מפרוטוקול מס' 367 משיבת ועדת החינוך, התרבות והספורט

חלקו את מקורות המידע בין חברי הקבוצה ולימדו אותם כדי לדווח על המידע בפני חברי הקבוצה.

שלב ב: כל חבר בקבוצה ידווח

לחבריו על המידע שקיבל בעקבות

הצפייה בסרטון/ קריאת השיר/

קריאת המאמר.

שלב ג: בעקבות המידע שקיבלתם

בקבוצה דונו בשאלות:

האם שימוש בעברית שאינה תקינה הוא באמת חטא, כפי שטוען רוביק רוזנטל?

האם אין כאן טרחנות יתר ויש לאפשר לשפה להתנהל בטבעיות?

האם חשוב ללמוד את כללי העברית התקנית בבתי הספר?

שלב ד: אם הצלחתם להגיע להסכמה קבוצתית נסחו אותה, ואם לא הציגו את הדעות

השונות:

משימה מספר 3: מנחה:

בשל ההחלטה למען "קידום מעמדה של הלשון העברית בישראל ובעולם", הוכרז יום כ"א בטבת, יום הולדתו של אליעזר בן יהודה, כיום מיוחד לכבוד הלשון העברית. לקראת יום זה יתקיימו במערכת החינוך פעילויות מיוחדות במטרה לחנך לאהבת השפה העברית ולשימוש ראוי ותקני בה בדיבור ובכתיבה, להעמיק את הידע הלשוני וכישורי השפה ולהבליט את חשיבותה של השפה העברית בתחייה הלאומית היהודית, במורשת ובמקורות היהודיים, בתרבות ובחברה בישראל.

תלמידים יקרים, לקראת פתיחת המחצית עליכם להכין תוצר (בכל מדיה אפשרית) שישכנע את חבריכם להקפיד על תקינותה ומעמדה של הלשון העברית.

שלב א: בחרו נושא בתחום הלשון שתמצאו להעביר בתוצר (תוכלו להיעזר בתופעות שהעלה רוביק רוזנטל בשיר).

שלב ב: חקרו את הנושא שבחרתם. **כיתה מדעית**
תחבר לבד את שאלות המחקר מה ההסבר התופעה? מה תפוצת התופעה? מי האוכלוסייה שבה שכיחות מרבית לתופעה? מה הן סיבות לתופעה? מה הטעונום התומכים בטיפול בתופעה?

נסו לשער מה יהיו התשובות לשאלות אל, כתבו את השערותיכם.

עברית תקנית היא עברית על פי **התקן** (נורמה) שנקבע בתחומים שונים: כתיב, פיסוק, הגייה, נטיית הצורות, מינוח וכדומה. **עברית תקינה** היא לשון טובה ומוקפדת – ללא שגיאות, אך לאו דווקא בעקבות היצמדות מכוונת לכללים ולהחלטות. **נראה שבפועל יש חפיפה מלאה למדיי בין שני הצירופים: עברית תקנית היא גם עברית תקינה ולהפך.**

מתוך אתר האקדמיה ללשון העברית

כעת, תוכלו לקרוא מאמרים מהמרשתת/ לצפות בסרטונים בחינוכית FM 23/ לבקש מהמורה מאמרים.

חלקו את מקורות המידע בין כל חברי הקבוצה, והציגו את המידע בפני חבריכם. (כיתות מדעיות יוכלו להציג את אוסף המידע שהתקבל בסיכום ממצג).

שלב ג: כל אחד מחברי הקבוצה יעלה לפחות רעיון אחד לתוצר וינמק מדוע הציע דווקא אותו :

שלב ה: דונו בהצעות ובחרו

בהצעה הטובה ביותר.

משימה מספר 4: מנחה:

שכללו את הרעיון לתוצר יחד

תכננו את התוצר

הכינו רשימת משימות

חלקו את המשימות בין חברי הקבוצה

שימו לב, כדי לקבל תוצר איכותי כדאי לערוך אותו יחד
שיתוף פעולה דינמי לאורך זמן בתהליך העבודה על תוצר משותף

תובנות:

האם לדעתכם העבודה השיתופית תרמה לתוצר איכותי יותר? נמקו.

באילו חלקים של העבודה הפעלתם חשיבה יצירתית?

באילו חלקים של העבודה הפעלתם חשיבה ביקורתית?

האם הרעיונות שהעליתם בקבוצה היו "טובים" יותר מהרעיונות של כל חבר

בנפרד?

נמקו.

קריאת המאמר "טרחני הדקדוק" של חיים לוינסון

חיים לוינסון

טרחני הדקדוק

דורון יעקב, מזכיר ועדת הדקדוק, כותב, כי "דוברים רבים מתקשים בשימוש הנכון במין הדקדוקי של שם המספר, ואולם ההבחנה בין זכר לנקבה בכלל ובשם המספר בפרט היא ממאפייניה המובהקת קים של לשוננו, ואין כל כוונה לבטלה". או, במלים אחרות: רוב משתמשי השפה מתקשים להתאים את עצמם לכללי הזכר ונקבה במספרים, אבל אנחנו נילחם עליהם מלחמת חורמה כי אלה המאפיינים של שפתנו. אמר גם מאפיין שאיש אינו מבין, אבל מאפיין. קדושת המאפיין.

במאה האחרונה קמו כמה תנועות שחרור, שביקשו לפרק את המבנים שיצרה האליטה כדי לשמר את שליטתה. חלוקת משאבים, סדרי שלטון, מעמד האשה, ייצוגיות בתקשורת, בספורט, באופנה – כולם נמצאים בתהליכי שחרור והנגשה. הגיע גם העת לשחרר את השפה.

כמו ישראל השימוש בדקדוק נכון הוא סממן אליטיסטי. על אדם שלא למד בצעירותו את רזי הדקדוק נגור להידחק לעמדה שולית, לא משפיעה. הוא יכול להתבטא באופן חז, חריף, משעשע ומנומק – אבל כדי ללעוג לו ולבטל אותו די להיתפס לשגיאות הדיבור שלו, או לשגיאות הכתיב טכניים, משתכנעים מאות אלפי אנשים שהם נחותים מהאחרים ושאינן להם לגיטימציה להשתתף בשיח הציבורי.

אפילו האקדמיה ללשון העברית, ארגון הגג של טרחני הדקדוק, מודה, שהשימוש בזכר ונקבה בכל הנוגע למספרים לא תפס בעברית המודרנית. יש לכך סיבה טובה: באתר האקדמיה מסבירים, כי יש היפוך בעברית: בעוד הסימות "ה" מעידה על נקבה, במספרים היא מעידה על זכר דווקא. תופעה זו היא "חידה".

הוא להפריד. אולי כל שפה צריכה דקדוק, אבל לא כל אדם צריך שיעירו לו כל הזמן על הדקדוק שלו.

בשם תיקון הדקדוק מודרים חלקים שלמים באוכלוסייה מהאפשרות להשתתף באופן ממשי בשיח. סריקה של הרשתות החברתיות מלמדת, עד כמה הדקדוק משמש לסתימת פיות. "קודם תלמד עברית, ואחרי זה תדבר" הוא טיעון נפוץ בפלטפורמות הדיגיטליות. מאמרים מנומקים, המעלים טיעונים מקוריים וחשובים, נפסלים מפני ש"הוא כתב שתיים ולא שניים". אנשים שאינם שולטים בדקדוק ולא מדברים באופן עקבי בשפה תקנית מתקשים לקבל במה בכלי התקשורת. העובדה שיש להם מה להגיד היא פחות חשובה – כי אולי בטעות הם יתבלבלו בין זכר לנקבה.

בחברה מקוטבת ורבת פערים

פה היא דרך לתקשר. אנשים מדברים כדי להעביר משהו שהם מרגישים או חושבים, והצד השני אמור להבין אותם. אבל את הפעולה האנושית הבסיסית הזאת עומלת להחריב קבוצה אחת: טרחני הדקדוק.

הם נמצאים שם כל הזמן, בכל פעולה ובכל שיחה. אין להם עניין בתוכן עצמו, אלא רק בצורה: "זה שניים ולא שתיים", "כותבים דוגמה ולא דוגמא" (או להיפך), "צריך לכתוב דמויותיה מעוצבות ולא מעוצבים", וכן הלאה. עיקר התמחותם הוא בתיקון לשון זכר ונקבה. הם אמנם לא יודעים להסיביר מה זכרי בשולחן או מה נקבי באדנית, מה הרציונל שעומד מאחורי החלוקה הזאת, אבל יש להם עיקרון מקודש: ככה זה בעברית. ועיקרון זה גובר על הכל.

בעוד שפה אמורה לחבר בין אנשים, נדמה שתפקיד הדקדוק

מה הטענה המרכזית של חיים לוינסון?

כיצד מנמק טענתו?

הצג את ידיעותיך בפני חברי הקבוצה.

סרטון של ירון לונדון (3:28 דקות) לונדון מדבר עם הילדים ועם

בני נוער על השפה..

<https://www.youtube.com/watch?v=rRzSr7Ylfz4>

**צפה בסרטון של ירון לונדון ודווח במליאה
איך התרשמת ממעמדה של השפה העברית
בקרב בני נוער?**

הצג את ידיעותיך בפני חברי הקבוצה.

בחר חלק מהסרטון להראות לחברך.

בס"ד

- **ציטוט מפרוטוקול מס' 367** משיבת ועדת החינוך, התרבות והספורט, 4 בינואר 2005; הודעת הוועדה לעיתונות מיום זה.

בינואר 2005 צוין בכנסת "יום השפה העברית" ובמסגרתו נערך דיון מיוחד בוועדת החינוך, התרבות והספורט, שכותרתו היתה "השפה העברית – מגמות ושינויים". להלן פירוט ההחלטות שהחליטה הוועדה בדיון זה

1. ועדת החינוך, התרבות והספורט מברכת על העשייה של האקדמיה ללשון העברית ועל מאמציו של משרד החינוך לקידום ולפיתוח הלשון העברית כשפה חיה ומתפתחת, אך אינה מרוצה מתוצאות מבחני הבנת הנקרא ומיכולת רדודה בהבעה בכתב.
2. הוועדה שמעה בדאגה על התרחקותם של בני הנוער ממקורות השפה העברית ומספרות עברית שהיתה נחלת העם היהודי בדורות עברו ועל הירידה בקשר עם לשון התרבות העברית. יש לשמור על רצף הלימוד של השפה והתרבות העברית מהגיל הרך ועד לסיום התיכון.
3. הוועדה דורשת הפניית משאבים ללימוד השפה העברית לקהילת העולים שהגיעו לישראל בעשורים האחרונים ובמיוחד באמצעות הטלוויזיה, המהווה את האמצעי בעל ההשפעה הרבה ביותר על כל גיל.
4. הוועדה פונה לטכניון ולאוניברסיטאות לתגבר את הסיוע ללימוד עברית במיוחד לסטודנטים. כמו כן פונה הוועדה הן למשרד החינוך והן למוסדות להשכלה גבוהה לקיים פעולות לקידום התרבות העברית ובכללה השפה העברית.
5. הוועדה קוראת למשרד החינוך להקים ועדה מקצועית של אנשי לשון וספרות, ובשיתוף האקדמיה ונציגי התקשורת, להכין תכנית עבודה מסודרת ומובנית להקניית השפה העברית ולקידום התרבות העברית.

מדוע התכנסה הוועדה?

מה מעמדה של השפה העברית במוסדות החינוך בארץ?

מה היו החלטותיה של הוועדה?

הצג את ידיעותיך בפני חברי הקבוצה.

רוביק רוזנטל - על חטא שחטאנו

קישור לשיר המלא ב

על חטא שחטאנו לפניך בשפלות רוח
ועל חטא שחטאנו לפניך בחנפת גויים:
מה כבר בקשנו, יו נואו, קצת גוד טים,
קצת גוד פוד, קצת אקשו, קצת כף של
הליף,
חפשנו קומיטמנט, ריספקט, מו, יו נים
איט,
זה לא סגי' ביג דיל, או גיזס, לטס פיס
איט.
ועל כלם, אלוה סליחות,
סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו.

על חטא שחטאנו לפניך בזדון ובשגגה
ועל חטא שחטאנו לפניך בחלופי
מינים:
שלשה ילדות הלכו למתני"ס,
הוציאו שתי שקל מתוך המכנס,
קנו לעצמם מיני תרגימה,
משמה פנו הם לצמת הומה.
ועל כלם, אלוה סליחות,
סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו.

על חטא שחטאנו לפניך בקצר ידנו
ועל חטא שחטאנו לפניך בעני שפה:
תביא לי מזל שהדי במרומים,
תביא תניד ותביא גרעינים,
תביא ילדים, תביא נשיקה,
תביא לי אותה בהפוכה.
ועל כלם, אלוה סליחות,
סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו

על חטא שחטאנו לפניך בדברים בטלים
ועל חטא שחטאנו לפניך במלים ריקות:
כי כאלו אתה כזה קול ומגניב,
יענו במרומים מלאכים וכאלה.
איזה ואללה אתה, כאלו דה, כאלו מה,
איזה קטע שיואו שחבל על הזמן.
ועל כלם, אלוה סליחות,
סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו.

על מה רוביק רוזנטל קובל בשיר? לאיזה
נושאים בשפה מתקשר השיר?

הצג את ידיעותיך בפני חברי הקבוצה.

